

E2

Autoasjanduse ja mootorspordi ajakiri

k

Auto

1930.

Kolmas aastakäik.

96. 420. 4

SISU:

1. Üldsisuga artiklid.
2. Seadused ja määrused.
3. Teed ja nende korrashoid.
4. Mootortransport.
5. Lennuasjandus.
6. Autotööstus.
7. Autotüübid. — Uuendusi autodes. —
Autode korrashoid.
8. Mootorid ja nende osad.
9. Autonäitused ja transportkongressid.
10. Võidusõidud ja rekordid.
11. Autostatistika.
12. Reisikirjeldusi.
13. Eesti autoklubi teated.
14. Mitmesugust.
15. Lühemad teated.
16. Toimetusele saadetud kirjad.
17. Kirjanduse alalt.
18. Naljad.
19. Pildid — joonistused.
20. Karikatuurid.
21. Vested.

J. ZIMMERMANNI VÄLJAANNE.

Tallinnas, Lühikejalg 4. Tel. 429-24.

„Auto“ 1930. a. sisu.

1. ÜLDSISUGA ARTIKLID.

Aasta vahetusel	Nr.	1	lhk.	1—2
Meie omavalitsused	„	3	„	41
Jõuvankrite kasutamisest meie oludes	„	4	„	75—77
Asjatundja seisukoht karistus- asjus liiklemise alal	„	6	„	109
Autokummide iga	„	7	„	121—123
Liiklemine Pariisis	„	7	„	131
Liiklemismäärused ja jalakäija Autoõlidest	„	7	„	132—134
Tõsiasju maailma auto-majandusest	„	8	„	141—142
Auto eluiga	„	8	„	143—144
Tarvitatud sõiduk	„	8	„	145
Arsiteadus ja autojuhid	„	9	„	161—164
Rahvusvaheline jõuvankrite liikumise konventsioon	„	9	„	166—167
Piiritus auto kütteenainena	„	9	„	167—168
Tänavliiklemise korraldamisest	„	10	„	183—184
Rahvusvahelise autoklubi koon- duse aastapeakoosolek	„	11	„	205
Majanduslistest väljavaadetest bensiini asendamisel etu- alkoholiga	„	11	„	205—206
Kuhu kaob õli?	„	11	„	210
Praktilisi kogemusi alkoholiga segatud bensiini tarvitamises	„	11	„	213—214
Piirituse tarvituselevõtmine jõuvankrite kütteks	„	11	„	214
Rahupühade ootel	„	12	„	222

2. SEADUSED JA MÄÄRUSED.

Autoomaniku ja -juhi tsiviil- vahekord kolmandate isikute suhtes Balti eraõiguse järgi	Nr.	4	lhk.	64—67
Liikumise määrused Šveitsi- Al- pide teedel	„	7	„	132—133
Rahvusvaheline autodeliikumine	„	12	„	232

3. TEEDE JA NENDE KORRASHOID.

Betoonteed ja nende ehitamise väljavaadetest	Nr.	4	lhk.	61—64
Maa ilma auto-võidusõiduteed	„	4	„	70—73
Betoonteede ehitus	„	11	„	207—208

4. MOOTORTRANSPORT.

Burma „Paaria“-omnibused	Nr.	3	lhk.	45
Uusimaid autobusi Tallinna lii- nidel	„	6	„	113—114
Veoad autod järelevankriga	„	12	„	225

5. LENNUASJANDUS.

Õhulaevad — maailmavallutajad	Nr.	1	lhk.	3—4
Ülev sport	„	3	„	46—47
Stinson-Cord Co.	„	3	„	48
Berliin—Euroopa õhuühend- keskus	„	5	„	86—87
Euroopa era-lennuasjandus 1929. a.	„	5	„	88
Viimaseid uudiseid õhuvalluta- mise alal	„	7	„	127—128

6. AUTOTÖÖSTUS.

Autoehituse tendentsid Ameerikas 1930. a.	Nr.	1	lhk.	6—7
Autotööstusest ja uusimatest tüüpidest Ransom E. Olds Ameerika autotööstuse pio- neer	„	3	„	51—52
Kuhu jääb tuleviku väikeauto?	„	4	„	67—68
Autokarrosseri ja tema praegu- sed tendentsid	„	5	„	97
Ameerika üleproduktatsioon	„	6	„	106—107
Vankrist veoautoni	„	6	„	111—112
Ameerika autode vabrikuhin- nad, 1930. a. mudelid	„	8	„	155
Daimler Co. hüdr. hooratas	„	12	„	226
Packard 1931. a. mudelid	„	12	„	226
Maybach „12“	„	12	„	227
„Auburn“-autode ajalugu	„	12	„	229

7. AUTOTÜÜPID. — UUENDUSI AUTODES. AUTODE KORRASHOID.

Ederatasteveoga „Cord“-seeria- autod	Nr.	1	lhk.	4—5
Autode määreõlidest	„	1	„	7—8
Uuematest autotüüpidest (Mar- mon)	„	1	„	13
Autode korrashoid	„	2	„	27
Autotüüpidest, kuulsaim ja pa- rim auto Saksamaal (M- Benz)	„	2	„	28—29
„Röhr“-auto	„	2	„	29
Teie unustate vedrud	„	3	„	44
Kildumatu klaas	„	3	„	47—48
Kaye Don'i uus „Sunbeam“- rekordauto	„	3	„	49
Uudiseid autode alal	„	6	„	105—106
Missugune karrosseriitüüp tuleb eelistada	„	7	„	123—124
Mida tähele panna uue auto juures	„	7	„	125—126
„Mercedes-Benz“, tüüp „Mann- heim“	„	7	„	126—127
Pööratav helgiviskaja	„	7	„	129
Mõni sõna auto korrashoiust	„	7	„	131
„International“-veoad	„	7	„	134—137
Uus mõõduinstrument	„	8	„	143
Raadio asetamine autosse	„	8	„	145—147
Tuntuimad euroopa autotüübid, 1930. a. mudelid	„	8	„	152
Autotehnilisi uuendusi	„	9	„	165—166
„R 100“ ratastel	„	10	„	187
„Mercedes-Benz“, 7,7 ltr.	„	10	„	188
Maybach 12-sil.	„	10	„	188
Uus Maybach kiirkäiguseadeldis	„	10	„	188—189
„Chrysler“, 8-sil.	„	10	„	190
Vabajooks uut „Studebaker“ mudelil	„	10	„	190
„Auburn“ mudel „890“, 8-sil. Sedan	„	10	„	190—191
Veoad tagasildade tüüpidest	„	10	„	191—192
Auto talvel	„	12	„	223

8. MOOTORID JA NENDE OSAD.

Mootori eest hoolitsemine	Nr.	1	lhk.	8—9
Kuidas tuleb auto soojendada	„	2	„	23
Kolvid	„	2	„	25
Daimler-Benz toorõli-mootor veoadudel	„	4	„	68—70
Daimler-Benz toorõli-mootor veoadudel	„	5	„	85—86
Uus mootor toorõlile	„	7	„	130
Mitm. mootori jahutussüsteemid	„	8	„	153
Uued Stromberg „DD“-gaasis- tajad	„	11	„	208—209

9. AUTONÄITUSED.

Jooni N.-Yorgi autonäituselt	Nr.	2	lhk.	21
3. autonäituse puhul	„	5	„	81—83
3. auto- ja mootorinäitus	„	6	„	101—104
Rahvusv. autonäitus Pariisis	„	10	„	181—183
Londoni autonäitus	„	11	„	201—204
Naise muljeid Londoni auto- näituselt	„	12	„	223
Mootorratta näitus Pariisis	„	12	„	224

10. VÕIDUSÕIDUD JA REKORDID.

Monte-Carlo tähesõit	Nr.	2	lhk.	31—38
Rahvusvaheline spordikalender 1930. a.	Nr.	5	lhk.	93
Rahvusvaheline Alpi-sõit	„	6	„	107—108
VIII rahvusvaheline Klauseni mägisõit	„	7	„	137
Indianopolise võidusõit	„	7	„	138
Võidusõit Soomes	„	7	„	139
La Manche'i võidusõit Prant- susmaal	„	8	„	155
Tatra võidusõit	„	8	„	159
Iirimaa auhinna peale võidusõit	„	8	„	159
Autode võidusõit Eestis	„	9	„	174
Autode ja mootorrataste võidu- sõit Soomes	„	9	„	174—175

Tourist Trophy Belfastis	Nr. 9	lhk.	175
Monza suur auhind	" 9	"	176
Mägivõidusõit kõrges Tatras	" 9	"	176
Prantsuse A. K. suur-auhind	" 9	"	177
Mont-Ventoux võidusõit	" 9	"	177
Võidusõit Masaryk-ringil	" 9	"	177
Rahvusvaheline spordikal. 1931.	" 11	"	220

11. AUTOSTATISTIKA.

Jõuvankrite arv 1. jaan. 1930. a.	Nr. 5	lhk.	91
Jõuv. arv Eestis 1. I. 1930. a.	" 5	"	92—93
Jõuvankrite arv Ameerikas ja tähts. Euroopa riiges 1. jaan. 1930. a.	" 5	"	93
Jõuvankrite ja mootorrataste arv Eestis 1921—1929. a.	" 5	"	94
E. A. K. arenemine 1. jaan. 1925.—1. jaan. 1930. a.	" 5	"	95
Tuntuimad Ameerika autotüübid ja andmed nende kohta 1930. a. mudelid	" 5	"	96

12. REISIKIRJELDUSI.

Välismaalaste muljeid meie teedest ja muust	Nr. 2	lhk.	30—31
Veel üks kirjeldus Eesti teedest ja muust	" 3	"	53
Minnes välismaile	" 3	"	53—55
Muljeid välismaa reisilt	" 9	"	172—173
Monte-Carlo tähesõit	" 12	"	233

13. EESTI AUTOKLUBI TEATEID.

Aasta-peakoosolek	Nr. 2	lhk.	40
Rallye Monte Carlo	" 2	"	40
Uued klubiliikmed	" 5	"	100
III autonäit. avamisest	" 5	"	100
Väljasõidu tähtajad	" 5	"	100
Uute liikmete nimekiri ja lahkunud liikmed	" 6	"	120
Jüri Radiku surma puhul	" 7	"	139
Klubi väljasõit Kuressaare	" 7	"	140
Otsustati korraldada võidusõit Aruanne võidusõidu ärajäämise asjus	" 9	"	180
Kokkulepe Läti tolliülematega	" 9	"	180
E. A. K. eisndajaks valimine Auto-konstruktorite rahvusvahelise alalise büroo poolt Pariisis	" 10	"	200

14. MITMESUGUST.

Pea meeles	Nr. 1	lhk.	11
Teenimise probleem	" 1	"	12
Kas teate juba	" 1	"	18
10 käsku autojuhile	" 1	"	20
Saksa segipaisatud autoolud	" 6	"	114—115
Kas teate juba	" 6	"	120
Lord Segrave surnud	" 7	"	138
Ameerika pealetung	" 7	"	138
Seda ja teist	" 7	"	139
Kas sõidukid teede, või teed sõidukite jaoks	" 8	"	147—148
Auto energiavargad	" 8	"	148—149
Autode „taltsutaja“	" 8	"	149—151
Paavsti uus „Mercedes-Benz“	" 8	"	159
Kõrge Tatra	" 8	"	159—160
Õine autosõit	" 8	"	164—165
„Royal“ autokummide valmistamine	" 9	"	170—171
Automobilismi edusamme Šveitsis	" 9	"	179
Juhtnööre õlitarvitamisel	" 10	"	194
Näpunäiteid kummidega ümberkäimisel	" 10	"	194
Mis puutub tänukirjadesse	" 10	"	194
Sa ei pea mitte	" 10	"	194
Automüügi saladusi	" 10	"	194—195
Mõttekilde	" 10	"	195
Hiiglalinn	" 11	"	209—210
Ja jälle oli auto korras	" 11	"	211
Reisiseltsilistest	" 11	"	211
Auto põhjustas abielulahutuse	" 11	"	212
Sõber ja su auto	" 11	"	212
Mugavustest autosõidul	" 11	"	212—213
Jalakäijaid hakatakse kasvatama	" 11	"	213
Huvitavaid üksikasju autotunnustel New-York—Jersey vahel	" 12	"	232

15. LÜHEMAD TEATED.

Aerosaan Venes	Nr. 1	lhk.	13
Autobusejuhtide valik Ameerikas	" 1	"	14
Punane valgus liikumisel	" 1	"	14
Inglase viisakus	" 1	"	14
„Ford“-autode uued hinnad	" 1	"	14
Ameerika autotööstusest	" 1	"	14
Autode aktsiate hind börsil New-Yorgis	" 1	"	14
„Auburn“-autode finantseerimine	" 1	"	15
Auto kõlmatuks muutumine	" 1	"	15
Euroopa ärikriisid	" 1	"	15
Autokerele valmistamine 1928.	" 1	"	15
Petrol. seltside sissetulekud	" 1	"	15
„De Dion-Buton“	" 1	"	15
Autovabrikud tõstavad hindu	" 1	"	15
Humoristlised hoiatusemärgid Ameerikas	" 1	"	15
Uudiseid Ühendriikide autotööstusest	" 1	"	16
Mida nõuab publik healt autolt	" 1	"	16
Autoõnnetuste põhjused	" 1	"	17
Autobuste kinnitus	" 1	"	17
Bensiinihinnad	" 1	"	17
Autoõnnetused 1930.	" 1	"	17
Uus mootorrattavabrik Ungaris	" 1	"	17
Maailma mootorite arv	" 1	"	17
Välismaalt	" 1	"	17—18
Lhk.	39	Nr.	2.
"	56—60	"	3.
"	77—79	"	4.
"	98—100	"	5.
"	116—120	"	6.
"	156—158	"	8.
"	177—180	"	9.
"	195—200	"	10.
"	215—220	"	11.
"	235—239	"	12.

16. TOIMETUSELE SAADETUD KIRJAD.

Max Rudat'i poolt	Nr. 3	lhk.	60
Õiendus Goodyear autokummide esindaja poolt	" 10	"	200
M. Piperali õiendus	" 11	"	220
Estakland vastuõiendus	" 12	"	240

17. KIRJANDUSE ALALT.

Sõidu- ja veoautode valik ja nende käsitlemine	Nr. 2	lhk.	39
Braunbeck's Adressbuch der Motortfahrzeug-Industrie	" 3	"	60
Jõuvankrite mootorite kolvid	" 8	"	160
Kahetaktilised mootorid ja nende kasutamiseviisi	" 9	"	180
Maantee, masina ja kummide proovimine Nürburg-Ringil	" 10	"	200
Poppe & Neumann „Hotell adressbuch“	" 12	"	240

18. NALJAD.

Automobilist Toonelas	Nr. 3	lhk.	60
Vabastav põhjus	" 4	"	80
Idioodid	" 4	"	80
Nali	" 4	"	80
Oh neid naisi	" 6	"	120
Tundis oma asja	" 6	"	120
Karjuv puudus	" 6	"	120
Lühemaid nalju	" 6	"	120
Tahaks olla nali	" 8	"	160
"	" 11	"	220

19. PILDID — JOONISTUSED.

Autokaane pilt „Start“ Tallinn—Monte-Carlo	Nr. 1.		
„Cord“-kabriolett sedan, differentsiaal, raam, mootor, esitelje ülekanne, „Cord“ laevale laadimisel ja näited	" 1	"	5—6
Autobuste õhuvahetuse seaded	" 1	"	7
„Hispano-Suiza“ ja „Isotta Fraschini“	" 1	"	9
Bensiini automaat; „hobusejõud“	" 1	"	10—11
„Marmon“ ja aerosaan	" 1	"	13
„Auburn“-auto Bijur õlitus	" 1	"	16
Eesti teed välismaalaste valgustusel	" 1	"	19

Autokaane pilt „Rallye Monte-Carlo Start

Tallinnas“ Nr. 2.

Traatkorvi täitmise tulise kiviga	Nr. 2	lhk. 23
Hõõgkiviküte garaazi ukse sees	2	23
Auto kütteseade soojendatud õhuga	2	24
Autode õnnistamine Ameerikas	2	24
Autode korrashoid	2	27
8-sil. Nürnberg, 2,6 ltr. Cabriolet-C, Sport-Cabriolet mudel „SS“ ja Cabriolet mudel „SS“	2	28
Bhopali maharadža „Mercedes-Benz“-auto ja „Röhr“-limusiin	2	29
Monte-Carlo tähesõidust osavõtjad	2	32—36
M. A. Noghès ja M. Alex Noghès	2	36
Pilte Monte-Carlo võidusõidult	2	37—38

Kaane pilt — mootorratas suuskadel, Nr. 3.

Jooniseid vedrude eest hoolitsemisel	3	44
Pilte õhusõidul	3	46—47
E. A. Stinson ja E. L. Cord	3	48
Sunbeam rekordauto	3	49
4000 h. j. „Sunbeam“-auto	3	49
„Hispano-Suiza“ cabriolet	3	51
Omapärane mootorratas Londoni näitusel	3	52
Restoraan-auto	3	52
Chrysler	3	52
Franklin — Pirat auto	3	52
Minnes välismaale — joonised	3	53—55
Kitty Brunell Talbot autoga	3	56
Daimler-Benz direktor Lang	3	57
Mr. A. H. Pass Sunbeam-autoga	3	57
Kaks Ameerika suursaavutust	3	58
Autode õnnistamine Roomas	3	58
Mehaanika õppetund looduses	3	60

Kaane pilt: Konkurendid Tseloni saarel, Nr. 4.

Betoonte ehitamisest	4	63
Kolme rattaga auto Inglismaal	4	67
„auto shassii“	4	68
Daimler-Benz diisel-mootorid	4	69
R. Carracciola oma uue Sport-Cabrioletiga	4	70
Autovõidusõiduteed maailmas	4	70—72
Mr. D. F. Ladin	4	78
Eesti A. K. spordikomisjon	4	80

Kaane pilt: Uus Reo autobus, Nr. 5.

Moodsa auto esivanemad	5	83
Autoasjanduse ajaloost	5	84—85
Daimler-Benz veoauto alus	5	86
Tempelhofi lennujaam Berliinis	5	87
Autonäitusel	5	89
Omapärane autobus Ameerikas	5	93
Autokaroseriidid	5	97
Võidusõit linnatänavail	5	98
H-ra Dreyfuß	5	98
Eesti A. K. juhatus 1930. a.	5	100

Kaane pilt: „Röhr“-auto püramiidide juures, Nr. 6.

III autonäituse tegelased	6	101
Pilte III autonäitusel	6	102—104
Uudiseid autode alalt	6	105—106
Pilte rahvusvaheliselt Alpi-sõidult	6	107—108
„Fiat“-autod	6	112
Uusimaid autobusi Tallinna liinidel	6	113—114

Kaane pilt: „Duesenberg“-auto Indianopoli võidusõidul 30. V. 1930., Nr. 7.

Surmakandidaadid autokummide seas	7	122
Nõrgalt täispumbatud kummi	7	123
Karoseriitüüpe	7	124
„Mercedes-Benz“, tüüp „Mannheim“	7	126
D O X õhus	7	128
Pööratav helgiviskaja	7	129
Uus mootor toorõile ja selle läbilõige	7	130
„International“ 4- ja 6-sil. mootorid	7	135
„International“ „HS-54“ differentsiaali läbilõige	7	136
„International“ veoauto shassii	7	137
Lord Segrave	7	138
„Miss England II“ pärast õnnestust	7	138

Võidusõit Soomes	Nr. 7	lhk. 139
Jüri Radik	7	139
Klubi väljasõit Kuressaare	7	140
Kaane pilt: Rügivanem ja Poola president „Mercedes-Benz“ „Nürnberg“ autol raekoja ees, Nr. 8.	8	143
Uus mõduinstrument	8	146
Raadio asetus autosse	8	146
Autode ilud.-võistlus Berliinis, 17. mail 1930. a.	8	147
16-sil. Bugatti „Royal“	8	148
Mootori jahutussüsteem	8	153
Maailma kõrgemaid ehitusi	8	157
Tänavavalgustus Roomas	8	157
Sportauto rahvusvahelise spordikomisj. ettekirjutuse järgi	8	158
Pallimäng mootorratastel	8	158
Paavsti uus „Mercedes-Benz“	8	159
R. Carracciola „Mercedes-Benz“	8	159
Rügivanema uus auto M-Benz „Nürnberg“	8	160

Kaane pilt: „Büssing“-autobus Tartus, Nr. 9.

Pilte artikli juure: Arstiteadus ja autojuhid	9	162—163
Tänavavalgustus	9	165
Autotehnilisi uuendusi	9	165—166
Pilte välismaa reisilt	9	172—173
Autode ja mootorrataste võidusõit Soomes	9	174—175
Monza Suur-Auhind	9	176

Kaane pilt: Autonäituskoone Pariisis, Nr. 10.

Pilte Pariisi autonäituselt	10	182
„R-100“ ratastel	10	187
„Mercedes-Benz“	10	188
„Maybach“ ja ta kiirkäiguseadeldis	10	189
„Chrysler“- 8-sil. ja tema uus mootor	10	190
„Studebaker“ ühes uue vabajooksu seadeldisega	10	190
„Auburn“ Phaeton Sedan 8-sil.	10	191
Jooniseid veoauto tagasildade tüüpidest	10	191—192
Luksuslik „Ford“-Roadster	10	196
„Zeppelin“ Lasnamäe kohal	10	197

Kaane pilt: Rolls-Royce Pullmann-Limusiin, Nr. 11.

Pilte Londoni autonäituselt	11	202—204
Betoonte ehitusest	11	207—208
Uus Stromberg-gaasistaja „DD“	11	208
Tuleviku linn N.-York 1950. a.	11	209
Suure kiirusega hiiglaomnibus	11	216
Pr. M. Klinger võidusõidul	11	217
„Buick“ uus 8-sil. mudel ühes õli-jahutajaga	11	218
„Burney“-auto	12	224
Järelyankrid	12	225
Daimler hüdr. hooratas	12	225
„Packard“ pildid	12	226
Maybach „12“	12	227—228
„Auburn“ pildid	12	229—231
Monte-Carlo pildid	12	233—234
Esimene „Latil“ auto	12	237
Vana auto	12	237

20. KARIKATUURID.

Autojuht ja peremees	Nr. 1	lhk. 20
Naisautojuht	1	20
Pilkenali Eesti teedest	2	40

21. VESTED.

Laksoni mootorratas	Nr. 1	lhk. 9—10
Mees ja mootor	2	27
„Hästirietatud“ auto	3	50
Hobune	3	50
On teie auto praktiline?	3	50
Tund aega Pariisi tänavail	3	51
Pühadesõit	4	73—74
Autoasjanduse ajaloost	5	84—85
Autonäitusel	5	89—90
Minu esimene auto	5	90—91
Minu esimene auto	6	110—111
Esimene kaasasõitja	6	115—116
Järelehüüe ühele autole	8	154
Traktorite võistlus	9	168—170
„ „	10	184—186
Autoõnnetus	10	193